

Діло

Виходить щодня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок 10., II. пов.

Контракт почт. шада 26.726

Адреса тел. „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів
редакція не втрає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно 2.70 К.
квартально 8—
піврічно 16—
щорічно 32—

у Львові (без доставки):

місячно 2.40 К.
квартально 7—
піврічно 14—
щорічно 28—

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двохшлях-
това 40, в надісланім 60, в
опівстах 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
зймані і заручини 1.50.
Некрологів стрічка 1 К.
Сталі оголошення за окремою
умовою.

Одяг примірник коштує
у Львові 10 с.
на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Цісар і Поляки.

Львів, 7. мая 1917.

Побут цісарської пари в Кракові своїм розміром і своїм змістом виріс далеко понад значіння звичайної візити Монарха в однім з коронних країв. В присутності відповідальних міністрів — президента міністрів гр. Кляма-Мартиніца і польського („галицького“) міністра д-ра Божинського — Його Величність цісар Карло зложив дуже важні заяви на річ Поляків: потвердив і прийняв на своє ім'я зміст акту 4. падолиста 1916 р. як що-до будови польської держави з Королівства Польського, так що до Галичини, тай торжественно проголосив даліше істнуванє тих особисто-політичних взаємин Пануючого Дому з польським народом, які навязали ся були і розвинули ся за володіння бл. п. цісаря Франца Йосифа.

Політичне значіння цих заяв тим висше, що зложені вони в небувало драматичнім моменті міжнародної і военной політики, в моменті напруженого очікування грядучих подій.

Пробувати в українським дневнику аналізувати подію, яка висловилась у передучорашніх заявах в Кракові, було би серед існуючих відносин задачею невідповідною.

В святочних промовах української справи посередньо торкнулись слова Його Величності про „згоду обох народів, котрі заселяють край“, яку повинно утвердити переведенє акту 4. падолиста 1916.

На повитанє цісаря в Кракові „Czas“ з 4. с. м. написав:

„Є він наступником монарха, який перший мав відвагу надати Полякам у державі рівні з іншими права, припустити їх до співправління і шире допомогти до розвитку нашого національного життя на всіх полях. Ту традицію свого попередника, перервану хвилево на слідком війни, молодий монарх підняв на ново сильною рукою. Від пару місяців є ми свідками, як ступнево усував зажалєня нашого краю, вирівнує помилки, що відносять ся до нас, навязуючи нитку порозуміння, яку пробовано перервати зі шкодою для держави.

„На Його побут у Кракові, на слова, які завтра впадуть з Його й нашої сторони, має звернені очі і слух цілий край. В столиці держави ведуть ся тепер переговори над місцевим управлінням нашого відношеня до монархії во думці торжественної обітничі Його попередника. Можемо з повною вірою надіятися, що вплив монарха не дозволить полатодити сеї справи проти наших справедливих управленєнь...

„На завтрішнє принятє монарха має одначе звернені очі не тільки наш край, але також цілий наш нарід. Відданє легіонів Польщі й іменованє останних днів (себто іменованє гр. Шептицького генерал-губернатором) скріпили ще сердечний звязок з династією, такою популярною на цілім просторі польських земель. Не знаємо, як повертеть ся далша доля воскресної польської держави, одначе в кождім разі буде вона потребувати сильної точки опертя і підпертя. Католицька династія, для Польщі шире прихильна, пануюча над кільканацятьма народами і краями, з яких кождий має признану згоду свободного розвитку й рівноправности з нами, така династія і підлягає до її скитривої держави є природним опікуном польської держави“.

Варшавський „Kurjer Polski“ містить статтю „Któż albo regent“, в якій читаємо:

„Газети піднесли справу великого значіння: вказали на пильну потребу доповнення акту 5. падолиста покликанєм регента, який був би символом польської державної власти і видимим представником польської незалежної держави. Можна би піти ще далі й бажати собі не регента, але вже польського короля. Можна би від князя крови, який був би готов прийняти польську корону на поклик польського народу в часі, коли вже настане мир і уложать ся відносини, вимагати, щоб і він зробив деяку посяту для добра нашої держави, приймаючи корону в часі, який ще є періодом бурі й боротьби. Але сю трудну справу відкладаємо до иншої нагоди і не ставимо питання: король чи регент, тільки: король або регент“.

Покликанє короля або регента вважає „Kurj. pol.“ антидотом проти „баламутства, якого зерна східний вітер так щедро тепер навіває“. „Коли-б нині король або хоч регент став на фронті польської держави, було би се і фактичне і правне рішучє відрізанє Польщі від ферментуючих в Росії концепцій втягненя також польської республіки до російської федерації“.

Нинішня „Gazeta Wieszorna“, обговорюючи значінє побуту цісаря в Кракові для польської справи, пише про польсько українські відносини в Галичині:

„Усамостійненє нашого краю станеть ся певне тим, чого бажасе собі цісар Карло: фундаментом польсько української згоди, бо чим більше прав мати муть Поляки в границях відокремленої Галичини, тим більше могли-муть давати їх Українцям; тим більше зменшать ся площі тертя взагалі, чим більше зникнуть можливости нашого конфлікту на позакраєвім терені і політичного виграваня одної національности проти другої“.

Що значить ся польська торжественна мова в переказі на політичну прозу, се записало нестертими буквами в серці кожного Українця дотеперішнє польське панованє над українським народом.

За автономію України.

Проти польських посягань на українські землі.

Львів, 7. мая 1917.

Стокгольмський кореспондент будапештського дневника „Az Est“ представляє положенє в Києві надзвичайно критичним з огляду на оборот, який бере український рух. Українці не хотять ждати аж до зібраня російської конституанти, але вже хотять взяти участь у мировій конференції й запротестувати проти змагань Поляків, щоб також не-польські землі були прилучені до польського королівства.

„Кієвська Мисль“ з 21. марта пише про красний зїзд партії народної свободи (кадетів): „Другий день зїзду відбув ся в будинку міської думи. Засіданє почалося маніфестацією українських організацій. Настрий вулиці переніс ся до салі. Голова Д. Григорович Барський повідомив про те, що місто шанує память Т. Шевченка, і запропонував ушанувати память українського поета вставанєм. Ділова частина засіданя почалась рефератом Л. Чолганського в справі децентралізації державної власти.

Мені — казав Чолганський — доводиться почати свій відчит про автономію та федерацію в той момент, коли за стінами сеї салі відбувають ся величаві і гарна картина прояву національної свідомости. Нехай живе вільна Україна! Нехай живуть всі вільні народи, зєднавшись у великій вільній російській державі! (Оплески).

Переходячи до основних точок свого відчиту, Чолганський спинив ся детально на вьясненю додатних сторін децентралізації державної власти, що забезпечує інтереси справжнього народоправства. Якби демократично не була уряджена центральна власть, всеж вона

буде далека від населєня, його специфічних краєвих та місцевих інтересів. Відтак Чолганський спинив ся на формах децентралізації, автономії та фереративнім ладі і заявив, що він особисто стоїть за федерацією. Історія фереративних держав показує, — зазначив референт, — що при сїм державнім устрою населєнє дістає найбільш повне задоволенє своїх культурних потреб і тому утворює ся особливо міцна організація цілої держави. Фереративний устрій надасть ся особливо для Росії з її пестрим національним складом населєня. Вікінці референт зазначив, що особисто він уявляє собі Росію фереративною демократичною республікою з національними автономіями. — Злучення Державами великої російської республіки, і від імени комітету пропонує признати необхідність широкої децентралізації державної власти в Росії та поставленя сеї справи на рішенє конституанти.

Реферат викликав палкі дебати. Засада реферату про необхідність широкої децентралізації державної власти, без конкретизованя сеї засади, не викликала в сути річі жадних суверечок. Промовці, що виступили як опоненти (Левіцький, Жолткевич, Бутенко, Крупнов та ин.), зазначили лише, що передчасно розв'язувати питання про те, в якій формі має виявитися децентралізація. Передовсім треба зміцнити загальні права горожанина, бо питанням сьогоднішнього дня є скріпленє нового ладу.

В оборону засад реферату виголосив велику промову Микола Василенко, який покликуючись на історію, доказував необхідність найширшої децентралізації державної власти на основах фереративного устрою будучої демократичної республіки, при якій кождий нарід зможе вільно самоозначити ся, усвідомити свою індивідуальність. Тільки такий устрій державного життя викличе всі творчі сили народів на шлях вільного творєня культури великої держави.

Палку промову проти політики повільности виголосив бар. Ф. Штайнгель.

Після дебати збори приймають основну тезу, виставлену комітетом, про признанє необхідности широкої децентралізації державної власти в Росії, не рішаючи наперед форм децентралізації.

Потім переведено вибори делегатів на загально російській партійній зїзд, який мав відбути ся 25. марта в Петрограді. Вибрали Гонгоревича Барського, Штайнгеля, Василенка, Бихозького, Косинського, Чолганського, Бутенка і Крупнова.

По Холмщині — Волинь.

„Głos Ziemi Chełmskiej“ пише:

„Волинь, яка остає під військовою австро-угорською управою, є поділена на два повіти: ковельський і володимирський волинський. На селєнє обох повітів є в значній часті католицьке і польське, бо православне опустило край при російським відвороті в 1916 р.“

Далі обговорює польську й українську акцію на Волині, бючи на алєрмі, що „українське учительство веде живу й добре зорганізовану національну акцію“ — й кінчить:

„Сільський нарід загалом не має ще нині ніякої виразної національної свідомости, одначе можна завважити постійний нахил до католицизму й польськості, хоч в сїм напрямі не веде ся акція з польської сторони. Інтелігенція чує жалє до Польщі, що вона забуває про Волинь, хоч власне тепер була би потрібна визначна поміч передовсім для просвітності Польщі зробило тут дошенє незалежности Польщі зробило тут дошенє сильне враженє. В тім часі майже з кожнього села записувано ся до польських легіонів. Тепер місцева інтелігенція й нарід приготує висланє адреси до варшавської Державної Ради“.

Зміна конституції в Німеччині.

БЕРЛІН (Ткб.) Конституційна комісія німецького парламенту не дає наради над зміною конституції в Німеччині. Як представник правління так і консервативні члени комісії висказали свої сумніви щодо рішень комісії. Нині принята комісія внесення в тім напрямі, щоб канцлером і його заступником прислужувало право забираючи голосу в парламенті кожного часу поза денним порядком, під час коли інші члени соювної ради могли би забирати голос тільки в часі дискусії і в справі предметів над якими ведуться сесії. Крім цього прийнято внесення, що парламент має мати також спомогу відбувати довірочні засідання, що досі було неможливе. Внесення се звучить: Дискусія про відношення держави до заграничних держав може відбуватися на довірочних засіданнях. Врешті принята дискусія внесена, після якого парламент має право зносити ся безпосередньо з властями в предметі прав своїх членів, що досі було можливе тільки за посередництвом канцлера.

Росія боїть ся німецької офензиви на Петроград.

ПЕТРОГРАД (Пет. аг.) Начальний командант військ петроградського округу ген. Корнілов сголосив денний приказ, в яким сказано: Масмо відомости, що неприятели стягає великі сили проти нашого північного фронту. Німецька торговельна флотія в Лібаві є готова взяти військи на поклада і під охороною флотії висадити його на сушу може навіть цілком близько Петрограду. Генерал заряджує утворення нової сильної армії для оборони столиці і горожанської свободи через реорганізацію резерв округу.

Козаки за провізоричним правительством.

ПЕТРОГРАД (Райтер). Рада козаків ухвалила, що всяка оружна або й не оружна учинна маніфестація проти правління має бути вважана за зраду російського свободололюбивого руху.

Населені Петрограду проти Англіїців.

КОПЕНГАГА (Ткб.) „Extrabladet“ доносить з Гаарпанди: Подорожні, що прибувають з Росії, оповідають, що у чужих п'яницях, які вертають в Росію, проявляється ся занепокоєне іза відношення в столиці, де зчезла всяка кариєність. Стан, що панує в Петрограді, можна назвати майже анархією. Передовсім є велике занепокоєне в англійських кругах, тому, що широкі верстви виявляють явно неприяний настрій супроти Англіїців. Англіїші в Петрограді є приготівані на несподіванки.

Будинок англійської амбасанди є сильно стережений. Міністер справедливости удав ся до Царського села, щоб особисто переконатися ся, чи зарядження в цілі завойовані утчі царської пари є вистарчуєчі. Коли з деяких кругів поставлено жадане інтервювання царської пари в петроградській кріпості, провізоричне правління хотіло припорочити ся до того жаданого, одначе сторожа в палаті признала се о собистою обидою і підозрінням, що не добре підкинує подковника Романова.

Російська мирова позичка.

ПЕТРОГРАД (Пет. аг.) Пленарні збори ради робітників і жовнірів ухвалили всіма голосами проти 123 підпирати переведення т. зв. мирової позички.

Англійський король звиває до ошадности.

ЛОНДОН (Ткб.) Король видав торжественну відозву, в якій каже: В пересвідченню, що здержуване себе від злишнього зуживання збіжжя є найпошнішим способом до знівечення замахів неприятели, звиваю до як найбільшої ошадности і відмовлюваня собі всяких родів збіжжя. Звиваєть ся голови домашних господарств, щоб аменшили нормальне зуживане хліба бодай о одну четверту, а властителів, щоб перестали кормити коні зерном.

Конець четвертої битви під Арра.

БЕРЛІН (Райт.) Четверта битва під Арра покінчила ся і принесла Англіїцям мимо величезного масового зжита людського матеріалу і муніції на фронті 30 км. успіх не більший, як руїну села Provanoy на північ від Скарпи.

Революція в Росії і Союз визволення України.

Відень 6. мая 1917.

Президія Союзу визволення України обговорила на засіданню 2. с. м. витворене російською революцією положення і означила своє становище в отсих революціях:

I. В справі відношення до війни Союз уважає задачею дня пропанду необхідности загальної ліквідації війни з забезпеченням усім народам культурного світа, в тім числі й українському, повної, нічим необмеженої свободи самим становити про свою долю й по власній волі упорядкувати суєдські—політичні й господарські—відношення з іншими народами.

Сим відношенням до війни само собою визначає ся становище неутралности супроти воюючих держав, а таорення українського національного війська потрібне для охорони здобутих уже й завойованя дальших національних свобод аж до здійсненя нашого національного ідеалу.

II. До тимчасового правління Росії. Союз висловлює надію, що тимчасове правління та організована в Раді робітничих і салдатських депутатів московська демократія за вихідну точку відношення до національних змагань України прийме основи перелявського договору з тим, що про внутрішній лад України в її національних межах і про її відношення до сусідніх народів рішать Українські Установчі Збори в Києві.

III. До Української Центральної Ради в Києві. Президія Союзу витав Центральну Українську Раду й Український Національний Конгрес як виразників організованої свободної волі українського народу. Стоячи далі на ґрунті повної державної самостійности українського народу, Союз визволення України дальшу свою діяльність буде координувати з діяльністю похланих волю революційного українського народу національних репрезентацій на Україні. Зорієнтована до себе й для себе Україна буде від тепер визначати й для Союзу орієнтаційну лінію його політичного поведіння.

IV. Про практичні задачі Союзу. З огляду на змінені обставини політичного життя в Росії, які дають змогу свободній організації українських національних сил в їх згаганню до здобуття України самостійного життя, Союз визволення України обмежує від тепер свою діяльність до оборони прав українського населення в завойованих центральними державами українських областях, до літературної популяризації серед політичного світа західної Європи визвольних змагань українського народу й до дальшого ведення національно-освідомлюючої роботи серед полонених Українців у межах держав центрального європейського союзу. Що ж торкаєть ся репрезентаційної сторони цілості української справи в її теперішній стадії за границею, то поширене сеї діяльності й означення її форм та напрямку буде старати ся переводити в порозуміння з компетентними політичними чинниками на Україні.

V. В справі українських занятих областей Союз домагаєть ся: щоб в сих областях положено край насильному нахидуванню українському населенню польщини, щоб адміністраційні уряди в тих областях обсаджували ся прихильними до місцевого населення одинцями, по можности спомож австрійських Українців, щоб культурні й релігійні потреби українського населення сих країв знаходили достаточне задоволення, щоб пороблено заходи для усунення матеріальної нужди населення українських занятих країв, щоб те населення за свої страсти в праці й майні для потреб окупаційної армії було справедливо винагороджуване та щоб евакуоване з занятих українських країв населення діставало не обхідну оліку й охорону. Вкінці Союз домагаєть ся, щоб заняті українські області админістрували ся окремо від польських етнографічних областей і щоб за підставу укладення місцевих національних відношин брадо ся статистику населення вперед війни, а не переведену тепер, по евакуації в обидві сторони переважної частини людности.

VI. З приводу заборччх виступів польської Державної Ради Союз висловлює протест і заявляє, що український народ ніколи не погодить ся з тим, щоб хоч маленький шмат його національної території зоставав під польським володінням, а всякі замахы на його національне добро відпре найрішучішим способом.

VII. В справі роботи серед полонених президія Союзу висловлює найбільшу подяку правлінням Австро-Угорщини й Німеччини за уможливлене полоненням Українцям зорганізувати ся в таборах в різні товариства в цілі піднесення свого культурного рівня і національної саідности. Різночасно президія Союзу висловлює надію, що тимчасове революційне Правління Росії, скасувавши всі національні обмеження, не тільки не ставити меть ся ворожо до національного самоозначення і культурного піднесення полонених Українців, але також за своєї сторони прийде в поміч полоненням всіх національностей в їх культурних згаганях та в більшій мірі ніж до революційне правління загалом подбає про облекшене не завидної долі полонених.

VIII. Про відношене до українських політичних репрезентацій в Австрії. При теперішнім стані річій Союз визволення України від випадку до випадку входить і буде входити в порозуміння в справах загального значіння з окремими або зі всіма політичними чинниками австрійських Українців без ріжниць та висловлює найширше бажане, щоб в сию таку важну історичну хвилину всі політичні сили австрійських Українців сконсолідували ся для успішної оборони національних прав українського народу.

Урядовий коментар до ноти Мілюкова.

ПЕТРОГРАД (Пет. аг.) Супроти сумнівів що до розуміння ноти міністра заграничних справ з 9. цвітня про воєнні цілі тимчасове правління вважає вказаним зложити отсю заяву:

1) Над нотою радимо довго і подрібно тимчасове правління. Йі прийнято однодушно.

2) Ясно, що, горячи про рішення побіду, нота має на думці розв'язку питання, на яку вказано в заяві з 9. цвітня тими словами: „Правління вважає правом і обов'язком заявити вже нині що цілями свободної Росії не є володіння іншими народами, ватарбане їх національних дібр, ні чужої області, тільки заведення тризкого мира на основі свободного розвитку народів. Російський народ не амагає до побільшеня своєї зовнішньої могутности кшіттом інших народів і не бажає ні поневолення, ні пониження иншого народу. В імя найвищих клічів справедливости російський народ адіймив кайдані з польського народу. Та не дозволить він, щоб його вітчизна вийшла з великої боротьби понижена або підкопана у своїх житєвих силах.“

3) Під поняттям „санкції і гарантії“ тризкого мира тимчасове правління розуміє об'явлення зоружуваня, міжнародні трибунали і т. д.

Те пояснене буде міністром заграничних справ подане до відома амбасадорам союзних держав.

Комітет робітників і жовнірів про ноту Мілюкова.

ПЕТРОГРАД (Пет. аг.) Велика рада робітників і жовнірів ухвалила резолюцію, в якій заявляєть ся, що новою нотою правління до союзників покладено край всякій інтерпретації ноти з 1. мая в дусі суверенітету і інтересами і домаганями революційної демократії. В резолюції висловлено надію, що народи всіх воюючих держав принесуть свої правління до мирових переговорів на тій основі, що вони вренуть ся анексії і контрибуції.

Успіхи підводних човнів.

БЕРЛІН (Ткб. Урядово). Вісти, які досі наспіли про вислід нашої воєнної діяльності в замкненій області в цвітні, з днем 6. мая перевищили суму мільона тон брутто в зкотпленні кораблях.

Нарада управителів таборних шкіл для виселенців.

Відень, 2. мая 1917.

Президія Української Культурної Ради скликала на день 12. цвітня с. р. у Відні шкільно-педагогічну нараду управителів таборних шкіл для виселенців, щоб упорядкити науку в згаданих школах.

На сию нараду явили ся управителі шкіл таборів в Гімніді, Вольфсберзі, Хоцені і Грейбі. Окрім того взяли участь в нарадах: голова і Секретарі У. К. Р. пос. Л. Левіцький та члени президії і канцелярії У. К. Р.

Темою нарад були питання організації шкіл, научних плянів та напрямів виховання табороного шкільництва, яке з природи речі мусить бути примінене до обставин табороного побуту і змін, які потягає за собою переміщене вивчення. Провідною ідеєю нарад було бажане продовжити шкільно-виховуючу працю на емі грції в сей спосіб, щоби вона мимо деяких не-поборимих трудностей могла гідно і користно відповісти завданню правдиво національної школи в тих вірцях, які ставить українська нація до свого будучого народного шкільництва.

Научні пляни мають зокрема відповідати відмінним вимогам ведення науки в школах, що обнимають дітвору, яка перед війною розпо-чала науку в школах Галичини, Буковини і Волині.

Організацію і науку школи в таборі українських виселенців в Волині у Гредіг рішено гести відповідно до тих досвідів, які зроблено в організації нашого шкільництва на Волині, та приєднати деякі учительські сили, що були взяті в волинських школах.

Окремий предмет нарад становили основи організації шкіл для менших гуртків дітвори наших виселенців, розміщених по селах Чехії та Долішньої Австрії.

Рішаючи педагогічно дидактичні основи організації тих останніх шкіл, рішено зокрема для дуже дрібних гуртків дітвори утворити шкільну організацію, ведену мандрівними учительськими силами.

Окрім того обговорювано справу шкільного нагляду, організації шкіл для виселенців в Галичині та актуальні питання в області внутрішньої організації, основ карності та потреб усіх шкіл загалом, як також поодиноких зокрема.

Наради, які тривали в 2-годинною перервою цілий день до пізнього вечера дали позитивні успіхи та причиняє ся безперечно до одноїлюності і систематичности в веденню так шкільної науки, як і просвітної праці над нашими виселенцями.

„КНИГИ — се ріки, що зрошують землю, се жерело мудрости“

(найдавніша літопись)

А. ФРАНС: Боги жандуть зровн 2—
БОЛОДИМИР Б.: Латаччи, опов. 1—
В. Т. ЗЕЛДЕР: Сивий флот, світова новість. Части 1 і 2. Переклад Д-р М. Лозницький 6—
М. КОЮВІНСЬКИЙ: Листи до Володимир Гнатюка 120
Д-р А. КРИСТЕНЗЕН: З філософії політики середньовіччя Д-р М. Лозницький 120
Б. БР. ГОЛЬДЕ: Автономія України в історичного погляду. В перекладі в передм. М. Залізняк 40
„RUSSICA“ розвідки в статі 120
М. ПИО: Проблема сучасної естетикі з франц. мови переклад Д-р Шурат. 120
ЛЕОНІД АНДРЕЄВ: Семеро повішеших, переклад Д-р В. Сімонович 1—
НАШІ ХРИСТІЯНСЬКІ СУСПІЛЬНИКІ 50

Прому прислати не 17 К. 40 сот. а тільки 7 Корон (сім), а вишлати усі вицислені книжки.

Замовлені книжки по попереднім надісланєм грошей висилаємо того самого дня так на провинцію як і на Feldpost-u. — Порто 80 сот. — Feld. 150 (само поштою коштує 1 К.). — Поодинокі книжки можна замовляти з 50% оупусти, тоді прислати на вислатку звичайну долувати 20 с. на поручену 60 с.

ЗАМОВЛЯТИ: „Дешеве Видавництво“ Львів, ул. Бляхарська 18. II п.

НОВИНКИ.

Львів, 7 мая 1917.

— Зміни закона про військові причинки. В суботній статі на сю тему пропущено підпис автора Володимира Целевича.

— Генерал Шептицький до людности ц. і к. люблянського генерал-губернаторства. З приводу обнятия свого нового уряду видав ген. Шептицький відозву до населеня „части Польщі, яка остає під ц. і к. військовим зарядом“. Новий генерал-губернатор витає людність „серцем повним радісної віри в будучність справу, для якої по думці великодушної інтенції Достойшого Монарха має серед своїх земляків і з ними працювати“, та закликає їх до співдьяльности в праці над культурним і господарським розвитком „части Польщі“ підданеної його управл. Гр. Шептицький кінчить свою відозву: „Ще не пройшов час воєнної пожежі, однак вже творить ся польська держава і під знаком білого орла, якого польський легіон ніс високо через ряд повних слави боїв, займаєть ся світ нової епохи польського народу, даєть Бог, для того краю дівчі шасливи. Нехай пересвідчєне, що польський нарід що раз швидшим кроком йде до здійсненя своїх ідеалів, буде провідною думкою у світлій праці“.

— Українські народні стипендії. З Праги пишуть: Комітет помочи для укр. шкільної мо-

лужи в Празі прианав на своїм засіданю дня 3. мая стипендії по 200 К.: Стефанозі Мидлякови, студентові II. року на відділі для будови машин політехніки у Відні і Станіславі Стефані Лівацькій, учениці IV. року учительської семіна-скорії також у Відні. За час не словна трьох місяців, від коміте розширив свою опіку на всю українську шкільну молодіж Галичини і Буковини, признаю, дякуючи жертвам добрих людей, 29 стипендій в сумі 5.300 К. Се дуже вірадиний факт, а ще вірадинійший під таку звилю, коли наш війною на нашій землі найбільше зруйнований нарід, жимо понесених великих жертв крови і майна та жимо стараня наших послів і Культурної Ради, не може до-ждатись хоч би малої державної помочи для молодіжи висших і середніх шкіл. Та дотеперішні жертви земляків, як і значне число признаних стипендій, що доказують не малу життєву силу нашу, нехай будуть заохотою до дальшої праці на поля вихованя дітій наших. Навчєні досвідом, шукаймо спасєня не в чужій ласці, а в самопомочи. Тому просить комітет шановних земляків патріотів, щоби жертвували на стипендії для збідної і пильної молодіжи нашої. Взявє дєє, хто скоро дає. Жертви просимо прислати під адресою: Hofrat dr. Iwan Puluj, Sm'chov Fibichgasse 1268. Комітет помочи для укр. шкільної молодіжи в Празі.

— Меланга за вітчизну. Нам пишуть: Варшавський архієпископ Каковський видав до Польської пастирський лист, в якім зважає їх до молитви за вітчизну. Архієпископ Каковський на лежить до тих людей, що найдовше був невірним Томою і у воскресєня Польщі не вірив. Нині накликає він своє духовне стадо, щоби віддало жите за польську справу і посеред численних, прегарних примірів з минувшини пригадає одну подію, що її нас живо обходить. „Після останної турецької війни, читасмо в пастирськїм листі, на основі договору в Карловицях (1699 р.) заняті Турками Україна і Поділеє з Каменєм вертали до Польщі. Генерал Мартин Контський мав відобрати лист зброї і амуніції та фортецу в Камінци. Віддавав їх Турок, Ага. Коли впровадив Контського між півниці, наповнені порохом, з жалю і розлуку, що Туреччина тратить таку добичу, Ага кинув на порох тлїючий огонь, щоби себе і Контського погребати в руїнах кріпости. Контський не злякав ся, вхопив розжарений огонь і дозволив, щоби він догорів в його руці. Таким лицарським ділом спас від вибуху місто і сотки тисяч людей від смерті. Отсе взір любови і посвяті! Такими повинні бути всі супроти вітчизни“. Таке пише владика до своїх вірних. А коли польський владика накликає своє стадо до самопосвяті, до любови і молитви за вітчизну, то у нас дєхто на думуєть ся, чи можна перекладови воскресного евангєлія дати півурядову, чи урядову апро-бату.

— Caveant consules. Нам пишуть: 1. мая рано приходить до церкви в Самборі одна пані на Службу Божу. Се ж прецінь місяць, коли відправляють ся майські богослужєня! Не заставши Служби Божї, звернула ся згадана пані до одной мішанки з запитом, чи не знає, коли буде Служба Божа. „Мабуть що не буде“ відповіла, „я чекаю вже з пів години та годі дїждати ся. Дома я ще навіть не палила й нічого не їла, умисно прийшла до церкви, а тут нема ніякого богослужєня. Якось у нас в церкві годі коли застати Службу Божу, а в костелі, коли прийдєш, то все є Служба Божа. Через те ми так продаємо. Ну що ж робити, то я їду до костела“.

↑ ПОМЕРЛИ:

Дня 1. мая с. р. помер талановитий артист українського театру Володимир Садовський в 30 ім році життя. Покійний, син народного учителя Захара Садовського, свідомого і діяльного патріота в Гусатинщині, кинув свій завід і посвятив ся сцені на 2 роки перед війною. Війна взяла його здоровля, в Карпатах ранений в груди пішов інвалідом у цивільне жите. Вступив на українську сцену за директору Коссака в 1915 р. і здобув собі симпатію публіки, а признає у знавців і товаришів. В своїм репертуарі мав між т. зв. характеристичними ролями полісову ролю Вознього в „Наддніччї Полтавці“, дяка у „Вихованцю“ і кілька інших. Уже від грудня минулого року тяжко нездував, мало виступав у театрі, і то кожним разом приходив на сцену в горячі. Туга за сценою темила його не менше як рана від шрапнєля і грудна неуга. Ще місяць тому казав себе привнести поміч руки до театру, побув там пару хвиль і пішов у шпиталь. Шкода, що смерть забрала того талановитого, незвичайно пильного і роботазного артиста, — перед ним стояла дорога до слави. Терниста, але він дійшов би був до мети. В. Й. п. I Похорон відбув ся в пятницу 4. с. м. о 3. год. по пол.

О П О В І С Т К И.

Второк, 8. мая 1917.
Нийті: греко-кат.: Марія ап. і св. — режю-кат.: Станіслава св.
Вячтєв: греко-кат.: Василє всмє. — режю-кат.: Григорія Бог.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ.

з дня 6. мая.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Зовсім не було важніших подій.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Нинішньої ночі повело ся одній з наших стєжк вдерти ся до неприятельського ровя близько Горичії і взяти до неволі його залєгу, аложеноу з 1 офіцера і 40 жовнірів. Позз тим не було важніших подій.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Нічого нового.

Заступ. шефа ген. штабу Ф. Геєвр.

З НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 6. мая.

Після вчорашньої своєї тяжкої невдачі над Еною Французи далі не починали нових атаків. Тільки на Зимовій горі, на захід від Краони ведуть ся нові бої.

Шєврє не є добуте Французами, як донєсно в попереднім звідомленю. Як передтим так і тепер та місцєвість є сильно в наших руках.

Перший ген. квартирмайстер Людєвдорф.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 7. мая 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

При сприяючій погоді була вчора з обох сторін дуже сжнвалєна діяльність летунів. В західній Галичині зістрієно два ворожі літаки.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ І НА БАЛКАНІ.

Не було значніших подій.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Геєвр.

НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 7. мая 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ Баварського наслідника престола Руппрехта: Під Лєсє і Арра гарматна боротьба дійшла вечєром знов до більшї нагальности. Розтягаєть ся вона за Виллєсєні далі на схід. Неприятель веде далі острілюване Ст. Кантеа, що викликало в місті пожежі і знов ушкодило катедру.

Група військ німецького наступника престола: По тяжких втратах, які приніє Французам дєня 5. мая, вчєра понєхали вони на разі дальше ведєне наступу. Аж по полудни значні сили рушили наперед між Роллє де Малмазон і Браує. Відперто їх зовсім. Вечєром і в ночі ровлочали ся сильні наступи на північ від Лафаллє і між гостинцєм Soissons Laon — Ailles. По завязатих боях, в яких ми осягнули місцєві успіхи і занєсли неприятєлєви важкі втрати, наші хоробрі війська адержали всі свої становища. Між Ailles і Craonne не вдали ся сильні частинні наступи Французів.

На Зимовій горі бій цілий день перехняє ся то в сю то в ту сторону. Нині рано наступом віддискали ми північні стоки і адержали їх проти кількакратних наступів неприятєля. Французи мусли відступити на південні стоки. Височина остає необсаджєна обома сторонами. Chevreaux є в наших руках.

Також сей день великих боїв битєн над Еноєю був для нас корисний. Від 5. мая між Соавон і Рєнс полонили ми 9 офіцєрів і 726 жовнірів і здобули 41 машинових і скорострільних карабїнів.

Вчєра скиєно 14 неприятєльських самолетів.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Крім відокремленого огня на фронті панує спокій.

Македонський фронт: В луку Черни гарматній огонь зростає хвєлями до значної сили. Слабші відділи неприятєльської піхоти, які висували ся до наших становищ, шукаючи стрі-бати з нами, легко відперто. На захід від Вардари наступи неприятєля на болгарські сторожі скончили ся нічим.

Перший квартирмайстер ген. Людєвдорф.

ПРОСПЕКТ.

Шеста Австрійська Воєнна Позичка.

Вільна від оподаткування 5 1/2% амортизаційна державна позичка і вільні від оподаткування 5 1/2% державні скарбові бони.

ОГОЛОШЕННЯ.

На основі цісарського розпорядку з 4. серпня 1914, Вдз. ч. 202, що до переведення кредитових операцій для покриття витрат на надзвичайній військовій зарядженя з приводу воєнних замонтань, видається ся як

Шесту австрійську воєнну позичку

- I. вільну від оподаткування 5 1/2% амортизаційну державну позичку
- і II вільні від оподаткування 5 1/2% державні скарбові бони, платні 1. мая 1927.

Загальна сума позички буде установлена на основі вислідів публичної підписки.

Вільна від оподаткування 5 1/2% амортизаційна державна позичка є поділена на серії по 5.000.000 К. і видається в відтинках по 50, 100, 200, 1000, 2000, 10.000 і 20.000 К. Вони мають дату 1. цвітня 1917 і заосмотрені в фіксміде підписом ц. к. міністра фінансів і контрасигнатурою президента й одного члена контрольної комісії державних довгів Державної Ради. Виставлені бони в німецькій мові; основний зміст тексту доданий також в красивих мовах.

Довжні листи є виставлені на посідача і oprocentовані по 5 1/2% річно. Відсотки відтинків по 100, 200, 1000, 2000, 10.000 і 20.000 К. будуть виплачувані з долу в піврічних ратах 1. цвітня і 1. жовтня кожного року, відсотки відтинків по 50 К. в цілорічних ратах з долу дня 1. цвітня кожного року.

Довжні листи є заосмотрені в 27 купонів, з яких перший платний 1. жовтня 1917, згідно відтинки по 50 К., з яких перший платний 1. цвітня 1918, і в один тальон, на якого основі в свій час можна підняти даліш купони без всякого почислення коштів або належитості в касі державних довгів.

Позичка буде сплачена в номінальній вартості, а саме через льосоване в роках 1923 до 1957 при задержанню річного видатку, обнімаю чого приблизно рівну суму сплачу процентів і капіталу. Льосоване буде відбу вати ся серіями (по 5.000.000 К.) в жовтні кожного року; перше льосо ване буде в жовтні 1922; виплата наступати-ме 1. цвітня по кождім льосованню. Видьосовані серії будуть оголошувані щороку враз по тягненню разом з листом серії, з яких ще остали останці.

ЗАПРОШЕННЯ ДО ПІДПИСКИ.

Підписки починають ся 10. мая 1917 і буде замкнена в п'ятницю 8. червня 1917 в 12 годній в полудне.

Підписувати можна в отсих інституціях: Ц. к. Уряд почтової Щадниць і його складниць (ц. к. почтової уряди), всі державні каси й податкові уряди, Австро-угорський Банк, головне заведенє у Відні, як також його філії в Австрії і Боснії й Герцеговині і його експозитура в Любляні, Білгороді, Англо-австрійський Банк у Відні, Віденський Банковий Союз у Відні, Ц. к. уприв. загальне австрійське земельне кредитове Заведенє у Відні, Центральний Банк німецьких кас ошадности у Відні, Ц. к. уприв. австрійське кредитове Заведенє для торгівлі і промис. у Відні, Загальний депозитовий Банк у Відні, Долишно австрійська есконтова Спілька у Відні, Ц. к. уприв. австр. Банк країв у Відні, Ц. к. уприв. акційна Спілька банків і контор виміни „Merkuo“ у Відні, Банковий дім С. М фон Ротшльада у Відні, Банк Уній у Відні, Ц. к. уприв. Загальний Оборотовий Банк у Відні, Адорійський Банк в Трієсті, Трієстський Комерціальний Банк в Трієсті, Банк для Горішної Австрії й Зальцбурга в Лінцу, Банк для Тироля й Фрзарльберга в Ін-Бруку, Вільсько Бельський есконтоний і димісійний Банк в Більську, Чеський есконтоний Банк в Празі, Чеський промисловий Банк в Празі, Ц. к. уприв. чеський Банк Уній в Празі, Галицький Банк для торгівлі і промислу в Кракові, Промисловий Банк для Короляства Галичини й Володимирії з вел. Князівством Краківським, Люблянський Кредитовий Банк в Любляні, Краєвий Банк Короляства Чехії в Празі, Краєвий Банк Короляства Галичини й Володимирії з вел. Князівством Краківським, Господарський Кредитовий Банк для Чехії в Празі, Ц. к. упр. Моравський есконт. Банк в Берні, Моравсько остравський торговельний і промисловий Банк в Моравський Остраві, Австрійський промисловий і торговельний Банк у Відні, Ц. к. уприв. Стирійський есконтоний Банк в Грацу, „United Banka ceskych protelen“ в Празі, Віденський льомбардовий і есконтоний Банк у Відні, Центральний Банк німецьких щадниць в Празі, „Zivnostenska Banka“ в Празі,—як також в істиуючих в державі філіях тих банкових інституцій в урядових годинах кождої інституції.

Крім того може підписки наступити через посереднество наших банків, як також щадниць, товариств обезпеченя і приватних банкірів, кредитових стоваришень і їх союзів.

- 1. Підписна ціна виносить: для вільної від оподаткування 5 1/2% амортизаційної державної позички 92 50%
- для вільних від оподаткування 5 1/2% державних скарбових бонів, платних 1. мая 1927, 94%

2. Підписка наступас на формулярі зголошеня, який дістається даром в наведених інституціях. Вона може наступити також без того формуляра листово в отсій формі:

„На основі оголошених умов зголошеня підписую номінально К... шестой австрійської (в 5 1/2% амортизаційній державній позичці — воєнної позички (в вільній від оподаткування 5 1/2% державних скарбових бонах, платних 1. мая 1927. і обовязую ся до відбору і вплати відповідно до приділеня. Рівночасно владую К...“

Кождій інституції, що приймає підписку, застережено за дозволом міністра фінансів означити висоту суми кождого окремого приділення.

3. Приділенє наступити по змозі як найшвидше по замкненню підписки за повідомленєм підписників.

4. Ціну купна при підписках до 200 К треба заплатити в цілій сумі

Опроцентоване державних довжних листів, які вильосовано до сплати, погасає з днем платности капіталу.

Ц. к. міністер фінансів має право, почавши від 1. січня 1927 льосоване кождочасно скріпити або ще несплачену суму позички сплатити без льосованя по номінальній вартості при тримісячнім реченці виповідженя. Виповідженє має бути оголошенє в урядовій „Wiener Zeitung“.

Виплата процентів, як також сплата державних довжних листів наступас без всякого відтягненя податку, належитости чи якого иншого, за доставленєм платних процентових купонів згідно державним довжних листів в ц. к. касі державних довгів у Відні. Прцентові купони за давньють ся протягом шести літ, вильосовані або виповіджені державні довжні листи протягом трицяти літ від реченця платности.

Оборот вільної від оподаткування 5 1/2% амортизаційної державної позички не підлягає податкови від обороту цінними паперами.

II.

Вільні від оподаткування 5 1/2% державні скарбові бони є виставлені на посідача і видають ся в відтинках по 1000, 5000, 10.000 і 50.000 К.; вони мають дату 1. мая 1917 і заосмотрені в фіксміде підписом ц. к. міністра фінансів і контрасигнатурою президента й одного члена контрольної комісії державних довгів Державної Ради. Виставлені бони в німецькій мові; основний зміст тексту доданий також в красивих мовах. Державні скарбові бони oprocentовані по 5 1/2% річно. Відсотки будуть виплачувані з долу в піврічних ратах 1. мая і 1. падоліста кождого року; виплата капіталу державних скарбових бонів наступати 1. мая 1927. Ц. к. міністер фінансів має право сплатити по номінальній вартості в цілости, або части державні довжні листи також перед 1. мая 1927 при задержанню 3 місячного реченця виповідженя. Виповідженє має бути оголошенє в урядовій „Wiener Zeitung“. Асигнати є заосмотрені в 20 купонів, з яких перший платний 1. падоліста 1917. В-плата процентів і сплата капіталу наступас без всякого відтягненя податку, належитости чи якого иншого, за доставленєм платних процентових купонів згідно державних скарбових бонів в ц. к. касі державних довгів у Відні.

Претенсія з державних скарбових бонів погасає наслідком задавненя що-до процентів протягом шести літ, що-до капіталу протягом 30 літ від дня платности.

Оборот 5 1/2% державних скарбових бонів не підлягає податкови від обороту цінними паперами.

Відень, 17 мая 1917.

Ц. к. міністер фінансів.

зараз при зголошеню. При підписках више 200 К треба при зголошеню заплатити 10% номінальної вартості. 7. липня 1917 і 7. серпня 1917 до 20%, 16. вересня 1917 25% і 8. жовтня 1917 решту дійсної вартості.

Проценти від відтинків числять ся від 1. мая; підписчик має заплатити проценти 5 1/2% від відтинків від 1. мая 1917 аж до дня платности.

5. Зголошеня на означені відтинки позички можна лише на стільки узглядити, на скільки се інституції, яка приймає підписку, видаєть ся допустимим.

6. Відбір має наступити в тій самій інституції, в якій наступила підписка.

7. До виготовленя дефінітивних асигнат будуть видані підписчикам на їх бажанє тимчасові квити, яких виміна на дефінітивні асигнати наступить без почислення виміною належитости в тій самій інституції, яка видала тимчасові квити.

Для переведеня підписок в ц. к. уряді почтової Щадниць у Відні і в уповажених ним до приймаюча підписок складницях (ц. к. почтових урядах) обовязують приписи, які має окремо видати ц. к. уряд почтової Щадниць.

8. Австро угорський Банк і воєнна позичкова Каса дають за зложем облігації сеї воєнної позички згідно тимчасових квитів у застав до 75% номінальної вартості позичку по процентовій стопі зниженій о пів прц., а саме до кождочасній есконтоний процентовій стопі. Ся угодіднена процентова стопа остає в силі на час теперішного привілею Австро угорського Банку, себто до 31. грудня 1917.

Названі два інституту дають по кождочасній офіційальній есконтоний процентовій стопі позичку також на інші цінні папери, які можуть для них бути підкадом кредиту, коли буде доказано, що позичувана сума служить на вплату суми, підписаної на основі сього заявленя.

За пролонговану таку позичку признась ся так само угодідненє зниженої процентової стопи, а саме до 31. грудня 1917. При позичках, які зятягають ся протягом више поданих речинців вплати, виказуючи, що зятягають ся їх для вплати підписаної суми, установляеть ся на бажанє замість кождочасної есконтоний процентової стопи постійну проценту ву стопу 5%, річно до 31. грудня 1917.

На сплату позичок, що-до яких викажеть ся, що їх зятягнено протягом више поданих речинців вплати в якісь кредитовім інституті (банк, щадниця, задаткова каса і т. д.), або в якійсь банковій фірмі в цілі відписки сеї воєнної позички, уділяє Австро-угорський Банк і воєнна позичкова Каса нові позички в висоті, до якої ті позички в хвили просьби доказано ще несплачені, по постійній процентовій стопі 5%, і пролонгує їх по тій самій постійній процентовій стопі до 31. грудня 1917.

9. Пазительство постарась ся, щоб угодідненя, признані Австро-угорським Банком згідно з 8. точкою до 31. грудня 1917, по уплаті того реченця були признані чотим банком або иншим заведенєм, яке означить правительство, що до вільної від оподаткування 5 1/2% амортизаційної державної позички до 30. черзця 1922, а що до вільних від оподаткування 5 1/2% державних скарбових бонів до 30. червня 1920.

10. Воєнна позичкова Каса упважнена на основі § 6 точка 3 ці сарського розпорядку з 19. вересня 1914, Вдз. ч. 248, при аберіганню при писаних в тім цісарським розпорядку основ поступованя, уділати позички також під застав гіпотечних вірительностей, які мають законну забезлеку (§ 1374 з. к. ц. з.

Відень в маю 1917.